

Tematický okruh: **Ja som** Vzdelávacia oblasť: **Sociálno-emocionálna**
Kompetencie: **Sociálne, osobnostné, komunikatívne**

Mgr. ZUZANA MINARECHOVÁ

NA SANKOVAČKE

Výkonové štandardy

- Komunikovať prijateľným spôsobom pozitívne a negatívne emócie a vyjadriť pocity.
- Prejaviť samoreguláciu v hrách a iných aktivitách – konať s ohľadom na seba a druhých.

Obsahové štandardy

- Komunikácia emócií.
- Samoregulácia.

Výchovno-vzdelávacie ciele

- Pomenovať a mimikou/slovne vyjadriť kladné, záporné emócie.
- Opisovať reálne situácie, ktoré vyvolávajú emocionálne stavy.
- Všímať si citové stavy u kamarátov.
- Prejavovať záujem o iných a empatiu ku kamarátom.

Postupy a stratégie VVČ

- Práca s internetom, vyhľadávanie informácií na základe stanovenia kľúčového slova, dokresľovanie v kresliacom programe.
- Motivácia, rozhovor, mimické hry na vyjadrenie pocitov a emócií, rozhovor.
- Riešenie problémových úloh na počítači, interaktívnej tabuli.
- Prúdové cvičenie, kreatívne činnosti zamerané na precvičenie drobných svalov ruky a stimulovanie jemnej motoriky.

Učebné pomôcky

- Štandardné pomôcky: hrací materiál z hrových kútikov, knihy a encyklopédie, vytvorený labyrint na podložke, postavičky športovcov (alebo zvieratiek...), triangel, kartičky smajlíkov, vrečko, makety čiapok, rukavic, šálov na tvrdšom kartóne, ceruzky, nožnice, papier, vodové farby, štetce, telovýchovné náradie (Polykarpova stavebnica, švédska lavička, žinenka, akupresúrny chodník, nízka prekážka), farebné kolký, hárky tenšieho papiera, drobný hrací materiál (gulôčky, hříbiky a podložky, konštruktívny materiál...).
- Digitálne technológie: počítač/e, interaktívna tabuľa, edukačné programy Krok za krokom a Hurá do školy.

Vzdelávacie prostredie

- Herňa.

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

PRÍPRAVA

Príprava učiteľky na činnosť

- Premyslieť si organizáciu a didaktické postupy vo výchovno-vzdelávacích činnostiach, spôsob rozdelenia detí do skupín, striedanie sa detí v hrových kútikoch;
- pripraviť dostatok pomôcok do hrových kútikov;
- pripraviť webové odkazy na interaktívnu tabuľu, PC;
- vytvoriť označenia hrových kútikov smajlíkmi, ktoré prejavujú rôzne druhy emócií, kartičky s rovnakými obrázkami na určenie poradia v hrových kútikoch.

Činnosť detí počas hier a hrových činností

- **Na rodinu:** prejavovanie pocitov z domácnosti, riešenie konfliktov dohovorom, reagovanie veku primerane na pozitívne a negatívne reakcie ostatných spoluhráčov.
- **Zamotaná sánkovačka:** hľadanie správnej cesty na pripravenom kartónovom labyrinte v úlohe zvolenej postavy športovca (korčuliara, lyžiara) alebo zvieratka.
- **Zimné športy:** vyhľadávanie informácií o zimných športoch v knihách a encyklopédiách, prípadne na internete, ukladanie obrázkov do súboru, ich dotváranie v kresliacom programe (napríklad RNA).

STIMULÁCIA

Ranný kruh (frontálna forma)

Oslovíme deti:

„Včera vonku poriadne nasnežilo. Lily sa s kamarátmi v materskej škole dohodla, že sa pôjdu sánkovať na kopec. Pomôžme Lily obliecť sa na sánkovačku.“

Na interaktívnej tabuľi spustíme problémovú úlohu z edukačného programu Krok za krokom:

Aktivita: Obliekanie – oblečenie na zimnú prechádzku

KÓD 140293

Pokračujeme v rozprávaní:

„Lily si zobrala sánky a celá natešená sa vybrala von. Zvítala sa s Katkou aj Vierkou a s úsmevom vyťahovala sánky až na vrch svahu. Tu už čakal zamračený Rudko. Nahnevane kričal na Lily, že mu zavadzia a on sa nemôže spustiť dolu. Rozhorčený si ani nevšimol, ako Lily posmutnela. No napriek chlapcovmu krikovi si sadla na sánky a spustila sa zo stráne. Rudko, možno preto, že mu dievčatko neodvrávalo, rýchlo nasadol na svoje sane a trielil za ňou, ako víchor. A vtedy sa to stalo: Rudko

dobehol Lily, skrížil jej cestu, sane sa zrazili a obe deti skončili v záveji. Lily sa rozplakala. Rudko chvíľu zamyslene stál nad ňou, no potom sa jej ospravedlnil, pomohol jej oprášiť si bundu, nájst stratenú čiapku a znovu nasadnúť na sánky. Od tej chvíle bolo na kopci zasa veselo: všetci spolu pretekali, kto rýchlejšie vybehne pod vrchol, postavili krásneho snehuliaka a aj pri guľovačke sa chichúňali a prekárali.“

Po doznení príbehu kladieme deťom otázky: Ako sa tvárila Lily, keď bola šťastná? Čo urobí šťastnými vás? Ako vyzeral nahnevaný Rudko? Je rozdiel medzi tým, keď je niekto nahnevaný a keď je rozzúrený? Prečo sa Rudko hneval? Mohol reagovať aj iným spôsobom? Ako by ste sa správali vy, aby ste zmiernili jeho hnev? Skúste sa zatváriť začudovane. Čomu by ste sa čudovali? Úlohou detí je prostredníctvom mimiky a gestikulácie znázorniť rozličné psychické stavy a emócie, spomenúť si na situácie zo života, ktoré ich vyvolávajú.

Deťom vysvetlíme, že ľudia prežívajú rôzne city a emócie, pozitívne aj negatívne. Motivujeme ich k tomu, aby si pri nasledujúcich činnostiach skúsili všímať svoje prežívanie a pocity kamarátov (napríklad sklamanie, radosť, neistotu...) a zapamätať si, ako im bolo.

Rozdelenie detí do skupín

Deti sa rozdelia do štyroch skupín na základe vlastného výberu a sympatií ku kamarátom, alebo im pomôžeme vyčítankou. V skupine si určia vedúceho, ktorý z vrečka vyžrebuje kartičku smajlíka a tým určí kútik, v ktorom skupina začne činnosť.

Trvanie činností v jednotlivých kútikoch

Činnosť v každom kútiku by mala trvať približne 10 – 15 minút.

Skôr než deti začnú riešiť úlohy, dohodneme si alebo pripomenieme pravidlo: úlohu na PC,

interaktívnej tabuli rieši jedno dieťa, ostatní ho nevyrušujú, zasiahnu v prípade, že ich požiada o pomoc. V ostatných kútikoch spolupracujú a komunikujú na základe potreby. Po splnení cieľa alebo na zvukový signál (napríklad jemné tremolo zazvonenie na triangel, ktorý evokuje padanie vločiek) sa skupina presúva v smere hodinových ručičiek do ďalšieho kútika.

Výmenu v kútikoch citlivo usmerňujeme, dbáme na to, aby malo každé dieťa dostatok priestoru na vlastnú sebarealizáciu.

DIGITÁLNY KÚTIK**Interaktívna tabuľa/počítač**

Deťom povieme: „Lily išla na sánkovačku. Vypočujte si nahrávku z reproduktora a:

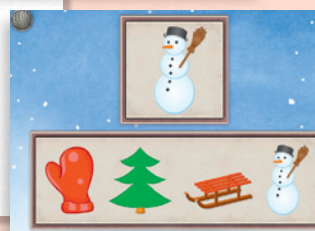
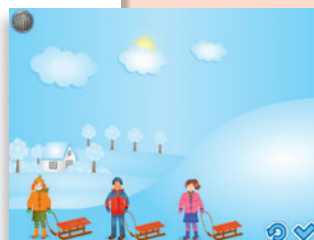
- zaveďte ju i jej kamarátov na kopec,
- pohľadajte rovnaké predmety, ktoré po ceste videla,
- spočítajte, koľko slov majú vety o zimných radovánkach,
- nájdite Lily stratenú čiapku a šál.

Aktivita č. 1: Sánkovačka – hore, dole **KÓD 140301**

Aktivita č. 2: Nájdí rovnaký predmet **KÓD 140302**

Aktivita č. 3: Rozdelenie vety na slová – zima (I) **KÓD 140303**

Aktivita č. 4: Rovnaká farba (III) **KÓD 140304**

UMELECKÝ KÚTIK

Deťom povieme:

„Predstav si, že kamarát potrebuje novú čiapku, šál alebo rukavice. Podľa makety ich odkresli a vystrihni. Potom vodovými farbami vytvor rôzne vzory tak, aby kamaráta potešili.“

Svoje produkty si môžu odfotografovať alebo naskenovať a neskôr ich dokreslovať v kresliacom prostredí na počítači.

KÚTIK HIER

Úlohou detí bude vytvoriť pre kamaráta prekvapenie v podobe milého darčeka. Podľa vlastného výberu vytvorí:

- náramok, náhrdelník navliekaním drobného materiálu (koráliky, gombíky...) na šnúrku,
- obrázok vykladaním hříbkov, mozaiky podľa vlastnej fantázie,
- hračku z konštrukčného materiálu s ohľadom na jej stabilitu v priestore.

Hotové darčeka vyložia na vopred určené miesto v triede, označia si ho pripraveným štítkom so svojím menom. Pri hodnotení alebo popoludní deti komentujú, ktorého kamaráta obdaria a kvôli akej vlastnosti ho majú rady.

MOTORICKÝ KÚTIK

Činnosť rozdelíme na dve časti:

- prekonávanie telovýchovného náradia prúdovým spôsobom – za sebou (1),
- vytvorenie ľahkých papierových predmetov a ich kotúľanie k méte (2).

Oslovíme deti: „Podme s Lily na prechádzku do zimnej prírody. Najskôr sa spolu budeme šmýkať, chodiť po zamrznutom potôčiku, gúľať snehové gule, podliezať ľadový tunel. Potom si krčením vytvoríme snehové gule a skúsime nimi trafiť cieľ.“

1. Prekážkovú dráhu odporúčame zostaviť nasledovne:

- **Švédka lavička:** na jednom konci podložená dielom Polykarpovej stavebnice: výstup na vyvýšenú rovinu, sklz v sede alebo zostup po naklonenej rovine;
- **Akupresúrny chodník:** vzpriamená chôdza po masážnom koberci;
- **Žinenka:** prevaľovanie sa v ľahu na chrbte, cez ľah na brucho v jednom smere;
- **Telovýchovný tunel:** lezenie v drepe.

2. Kotúľanie ľahkých predmetov k méte: deti si krčením vytvoria „snehové gule“, ktoré jednotlivito kotúľajú ku kuželu a späť ku kamarátom.

Tip

V popoludňajších aktivitách si deti môžu vystrihovanie zdokonaľiť pri dotváraní obrázka sánkovačky. Kolorovanú kresbu si doplnia nalepením vystrihnutých častí, napríklad z pracovného listu z edukačného programu Krok za krokom:

Aktivita: Zima – sánky
KÓD 140305

Po skončení aktivít sa deti stretnú na koberci. Spýtame sa: Všimli ste si na sebe alebo na kamarátovi, ako sa dnes cítil? Mal niekto strach, že nezvládne úlohy? Pomohli ste niekomu v skupine? Ako? Prečo ste mohli byť prekvapení alebo sa čudovať? Čo vo vás vyvolalo veselosť, smútok? Vedeli ste urobiť niečo, aby sa kamarát v skupine neobával? Komu ste urobili darček a prečo?

Rozhovor usmerňujeme tak, aby deti vyjadrovali svoje pocity pri úspechu, ale aj prekonávaní prekážok. Vedeťme ich k tomu, aby si na základe svojich vekových a individuálnych predpokladov všimali a opisovali prežívanie kamarátov, primerane na ne reagovali, pokúsili sa o účasť, pomoc. Zároveň ich motivujeme k tomu, aby pomenovali vlastnosť iných, ktorá je dôležitá alebo si ju u nich všimli.

Tip

Ak si deti nedokážu emócie vybaviť alebo ešte disponujú len úzkou škálou pomenovania emócií, môžeme im pomôcť obrázkami, ktoré vyjadrujú hnev, zlosť, smútok atď. Na základe vizuálneho podnetu si ľahšie spoja abstraktné pomenovanie s duševným stavom.

Didaktická poznámka

Navrhovanými výchovno-vzdelávacími činnosťami u detí rozvíjame schopnosť:

- orientovať sa v pozitívnych a negatívnych emóciách, pomenovať konkrétne citové prežívanie,
- charakterizovať duševné stavy na základe pozorovania mimiky, gestikulácie,
- vžiť sa do pocitov iných,
- intuitívne reagovať na prežívanie ľudí okolo seba, všímať si reakcie na vhodné/nehodné správanie,
- tvorivo sa realizovať a zdokonaľiť sa v rôznych výtvarných technikách,
- rozvíjať svoje motorické schopnosti pri cvičení na náradí.

Didaktická poznámka

Oblasť emócií a prejavovanie ich prežívania má svoje úskalía. Deti sa vzhľadom na stupeň vlastnej decenterácie rôzne odosobňujú a vžívajú sa do prežívania iných. Sústreďujú sa na vlastné emócie, intenzívnejšie si pamätajú tie negatívne. Je dôležité poznať každé dieťa, citlivo usmerňovať jeho vývin, zamerať sa na motiváciu literárnymi postavami, trpezlivo riešiť všetky situácie. Ako najdôležitejšiu formu a metódu využívame hru, pri ktorej si deti uvedomujú a porovnávajú svoje prežívanie, komentujú a hodnotia správanie iných. Naším cieľom je priviesť dieťa k pochopeniu, že každá reakcia bola vyvolaná podnetom a končí sa následkom.

